

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Viite: STM 128:00/2009

Sosiaali- ja terveysministeriön esitys lakimuutoksesta, jolla Kelan nyt harkinnanvaraisena kuntoutuksena korvaama kuntoutuspsykoterapia siirretään Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvaksi lakisääteiseksi toiminnaksi on kannatettava ja perusteltu esitys. Lakiehdotuksen mukaisesti kuntoutuspsykoterapiaan varatut määrärahat eivät enää rajoittaisi palveluiden piiriin otettavien kuntoutujien määrää vaan kuntoutuspsykoterapiaa korvattaisiin kaikille sitä tarvitseville. Esityksen mukaisesti korvauspäätöksestä olisi myös muutoksenhakuoikeus, mikä parantaisi kuntoutujan oikeusturvaa.

Esitys tukee johdonmukaisesti myös hallituksen pyrkimystä työurien pidentämiseksi ja työhyvinvoinnin lisäämiseksi. Ehdotus on johdonmukainen sairaanhoitovakuutuksen kehittämistyöryhmän, Masto hankkeen ja Sata- komitean tekemien ehdotusten kanssa.

Mielenterveyden keskusliitto haluaa esiin seuraavat huomioon otettavat näkökohdat esitetyn lakiehdotuksen jatkotyöskentelyssä:

- 1) Kuntoutusterapian korvaamisen tavoitteena olisi työ- ja opiskelukyvyyn palauttaminen tai parantaminen, työssä pysymisen tai sen palaamisen tukeminen taikka opintojen edistymisen tukeminen. Lähetekäytäntöjen tulee olla mahdollisimman joustavat ja sujuvat. Sekä työterveyshuollon että opiskeluterveydenhuollon lääkärin tulee voida kirjoittaa lähete ja lausunto kuntoutuspsykoterapiaa varten. Vastaavasti kuntoutuspsykoterapian korvaamisen edellytyksenä oleva vähintään kolmen kuukauden pituinen hoitosuhde julkisen terveydenhuollon lisäksi työterveyshuoltoon ja opiskeluterveydenhuoltoon tulee hyväksyä.
- 2) Korvaaminen edellyttäisi aina kuntoutussuunnitelman laatimista, kolmen kuukauden pituista hoitosuhdetta, lääkärin arvioita diagnoosista ja kuntoutustarpeesta. Sen sijaan psykoterapian ehtona ei voi olla pakollinen lääkitykseen tai useamman lääkkeen kokeiluun suostuminen ennen psykoterapiaan pääsyä. Pakkolääkitys vaatimus psykoterapian saamisen ehtona on potilaslain säännösten ja sen hengen vastainen. Mielenterveyden

Mielenterveyden
keskusliitto³⁾

keskusliittoon on tullut tietoa tapauksista, joissa nuorilta henkilöiltä edellytettiin useamman lääkkeen kokeilua ja lääkitykseen suostumista ennen

- Yhdenvertaisuus ja alueellinen tasa-arvoisuus mielenterveyspalveluiden saatavuudessa edellyttää, että vähintään kolmen kuukauden pituisen asianmukaisen hoitosuhteen vaatimus tulee hyväksyä sekä julkisella että yksityisen terveydenhuollon puolella. Mikäli kolmen kuukauden hoitosuhdetta ei ole mahdollista järjestää julkisella sektorilla ilman kohtuutonta viivettä, hoito yksityisellä sektorilla tulee hyväksyä ja asettaa myös korvauksen piiriin.
- 4) Esityksen mukaan asiakkaalle korvattaisiin enintään 80 kuntoutuskertaa yhden vuoden pituisen kuntoutusjakson aikana ja kolmen vuoden aikana enintään 200 kuntoutuskertaa. Mikäli kolmas käyntivuosi katsotaan tarpeelliseksi, ei ole perusteltua eikä tarkoituksenmukaista puolittaa kolmannen käyntivuoden kuntoutuskertoja vaan enimmäismääräksi tulisi säätää yhteensä 240 käyntiä.
 - 5) Viiden vuoden jäykän aikarajan noudattaminen kuntoutusjaksojen välillä on tarpeettoman rajoittava. Sekä kuntoutujan tarpeen että kuntoutuksen kannalta on tarkoituksenmukaisempaa, että mahdollisen uuden kuntoutusjakson ajankohdan arvioivat kuntoutuksen asiantuntijat, psykologit, psykiatrit ja psykoterapeutit yhdessä kuntoutusasiakkaiden kanssa ilman lain määräämiä jäykkiä aikamääreitä.
 - 6) Esityksen mukaan psykoterapian kuntoutusetuuksista ehdotetaan säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella, mikä on kannatettavaa. Yli 26-vuotiaitten aikuisten kohdalla Kelan potilaalle korvaama osuus on psykoterapioissa ollut jo lähes 20 vuotta sama. Jos yli 26 vuotta täyttäneiden kohdalla korvauksen tasoa ei nosteta, kaikista heikoimmassa asemassa olevilla mm työttömillä ja pienituloisilla mahdollisuudet hakeutua itse psykoterapiaan rajoittuvat olennaisesti omavastuuosuuksien noustessa liian korkeiksi eli niistä muodostuu kuntoutumisen este.
 - 7) Psykologin koulutuksen omaavien psykoterapeuttien asiakkaiden kuntoutuskorvauskäytännöt tulee yhdenmukaistaa psykiatrin koulutuksen omaavien psykoterapeuttien asiakkaiden korvauskäytäntöjen kanssa. Tämä lisää kuntoutuspsykoterapian saatavuutta ja asiakkaiden yhdenvertaisuutta. Psykologeja on noin puolet kuntoutuspsykoterapioiden tuottajista, psykiatreja huomattavasti vähemmän. Psykologien alueellinen saatavuus maan eri osissa on erinomainen, kun psykiatreista on monin paikoin pula.
 - 8) Erityinen huomio ja panostus on suunnattava kuntoutukseen ohjautumiseen ja kuntoutuksen asiakasyhteistyöhön. Lakia kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä on sovellettava nykyistä tehokkaammin. Kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että sen alueella toimii kuntoutuksen asiakasyhteistyöryhmä, jossa pitää olla edustettuna sosiaalihuolto, terveydenhuolto, opetustoimi, työvoimaviranomaiset, Kela ja muut tarvittavat yhteistyötahot. Lisäksi sekä kuntoutuspsykoterapian sisällön että kuntoutuksesta aiheutuneiden kustannusten korvaamisen osalta tulee erityisesti huomioida omaisten ja läheisten lisäksi perheet ja lapset.

Mielenterveyden keskusliitto ry

Merja Karinen
lakimies

Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköposti
Ratakatu 9 00120 HELSINKI	(09) 565 7730	(09) 5657 733	etunimi.sukunimi@mtkl.fi